

ДЕРЖАВНА ФІСКАЛЬНА СЛУЖБА УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Голова Приймальної комісії
Університету ДФС України

П.В. Пашко

2019 р.

ПРОГРАМА
ДОДАТКОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
при вступі на навчання для здобуття ступеня магістра
на основі здобутого ступеня бакалавра, магістра (ОКР спеціаліста)
галузі знань 08 «Право», 29 «Міжнародні відносини»
за спеціальністю 081 «Право», 293 «Міжнародне право»
(з теорії держави і права)

освітніх програм «Правове забезпечення фінансової безпеки держави»,
«Правове забезпечення судової, прокурорсько-слідчої та адвокатської
діяльності», «Криміналістичне забезпечення протидії кіберзлочинам»,
«Правова взаємодія ДФС України у запобіганні корупції», «Кримінально-
правове та кримінологічне забезпечення діяльності правоохоронних органів
та органів юстиції», «Управління господарсько-правовою діяльністю»,
«Охорона та захист цивільних прав», «Цивільно-правове забезпечення
охорони здоров'я», «Організаційно-правові механізми Європейського
співробітництва в економічній сфері», «Правове забезпечення місцевого
самоврядування в контексті Європейської інтеграції»

Ірпінь 2019

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма додаткового вступного випробування при вступі на навчання для здобуття ступеня магістра на основі здобутого ступеня бакалавра, магістра (ОКР спеціаліста) галузі знань 08 «Право», 293 «Міжнародні відносини» за спеціальністю 081 «Право» та 293 «Міжнародне право» (з теорії держави і права), розроблена відповідно до Методичних рекомендацій підготовки програм та екзаменаційної документації з фахових вступних випробувань, додаткових вступних випробувань, вступних іспитів для вступу на навчання до Університету державної фіскальної служби України.

Програма додаткового вступного випробування включає матеріал державної програми з дисципліни:
«Теорія держави і права».

Метою додаткового вступного випробування є визначення науково-теоретичного рівня підготовки вступників.

Головним завданням додаткового вступного випробування є встановлення рівня знань вступників із навчальної дисципліни «Теорія держави і права».

Програма додаткового вступного випробування, вступного іспиту складається з пояснювальної записки, змісту додаткового вступного випробування з навчальної дисципліни «Теорія держави і права», критеріїв оцінювання результатів додаткового вступного випробування, списку рекомендованих джерел.

Кожний екзаменаційний білет містить 25 тестових завдань.

ЗМІСТ
ДОДАТКОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА

Тема 1. Предмет, метод та функції науки теорії держави і права.

Предмет теорії держави і права і роль в оволодінні юридичними знаннями. Методологічне значення теорії держави та права.

Методологія дослідження державно-правових явищ.

Юридична наука: поняття, структура та функції. Теорія держави і права як фундаментальна юридична наука: предмет і ознаки. Система методів теорії держави і права. Функції теорії держави і права. Взаємозв'язок теорії держави і права з іншими юридичними науками.

Система учбового курсу теорії держави та права.

Тема 2. Суспільство: поняття, структура та система відносин

Поняття суспільства як найбільш значної системи, його структура. Громадянське суспільство. Соціальні суб'єкти та їх види. Поняття і види соціальних систем. Соціальне регулювання та його засоби.

Поняття держави, її співвідношення з суспільством. Правова держава. Регулювання суспільних відносин: поняття і види.

Поняття права, його сутність та зміст. Право і держава.

Тема 3. Поняття, походження і розвиток держави

Характеристика суспільної влади і соціальних норм в додержавній період. Основні закономірності розпаду родового суспільства. Характеристика основних теорій походження держави: теологічна, договірна, патріархальна, завоювання, соціально-економічна, космічна та ін.

Основні ознаки держави, які відрізняють її від інших соціальних явищ. Державна влада як особливий різновид влади публічної: поняття, ознаки. Суть держави та її соціальне призначення. Історичні типи держави.

Тема 4. Держава і політична система суспільства

Політичної системи суспільства: поняття та ознаки. Характеристика складових елементів політичної системи суспільства. Місце і роль держави в політичній системі суспільства. Політична влада: поняття, природа та ознаки. Політична культура та її роль в функціонуванні політичної системи суспільства. Поняття, зміст і структура політичної культури.

Тема 5. Форми держави

Поняття форми держави та її основні структурні елементи. Поняття і види форм державного правління: монархія і республіка. Монархічна форма правління та її види. Республіка та її види. Політичний режим: поняття і види.

Тема 6. Функції держави.

Поняття функцій держави. Співвідношення функцій, завдань, цілей і соціального призначення держави. Класифікація функцій держави. Внутрішні функції держави: порівняльно-історичний аналіз. Зовнішні функції держави: порівняльно-історичний аналіз. Форми і методи здійснення функцій держави.

Тема 7. Механізм держави

Механізм держави як система державних організацій. Державний апарат: основні принципи організації і діяльності. Поняття органів держави та їх види. Характеристика органів законодавчої, виконавчої і судової влади в Україні. Поняття місцевого самоврядування. Місце й роль податкової служби в функціонуванні механізму держави.

Тема 8. Сучасні концепції держави

Причини існування різноманітних концепцій держави. Характеристика теорії правової держави. Теорія «держави загального благоденства». Теорія еліт. Фашистська ідея державності. Теорія національної держави.

Тема 9. Демократія: поняття, суть, основні форми

Поняття, соціальна цінність та історичні передумови демократії. Суть і основне призначення демократії. Форми та інститути демократії.

Демократія як міра свободи та відповідальності. Демократичні форми та методи управління державою та суспільством.

Тема 10. Поняття, походження, розвиток та структура права

Право: поняття та ознаки. Історичні типи виникнення права. Теорії походження права. Загально соціальний та класовий зміст права. Принципи права: поняття та класифікація. Функції права: поняття та види. Цінність права в сучасному суспільстві. Взаємодія права, економіки та політики.

Тема 11. Норми права в системі соціальних норм

Соціальні норми: поняття та класифікація. Поняття та ознаки норм права. Види правових норм. Характеристика структурних елементів норм права. Способи викладення норм права в статтях нормативно-правового акта.

Тема 12. Правова система, система права і система законодавства

Правова система як різновид соціальної системи суспільства. Поняття правової системи та характеристика її структурних елементів.

Поняття системи права та її ознаки. Характеристика структурних елементів системи права: галузі права, підгалузі права, інституту права, норми права. Загальна характеристика основних галузей права.

Поняття системи законодавства та її відмінність від системи права та правової системи.

Систематизація законодавства: поняття та види.

Тема 13. Правоутворення та форми права

Форми права: поняття та класифікація. характеристика форм права: правовий звичай, судовий та адміністративний прецедент, нормативно-правовий акт, правовий договір. Поняття право творення, правотворчості та законотворчості. Стадії правотворчості. Система нормативно-правових актів України. Дія нормативно-правових актів в часі, просторі та щодо кола суб'єктів.

Тема 14. Реалізація норм права

Поняття та основні форми реалізації норм права. Застосування норм права як особлива форма реалізації правових норм. Підстави застосування правових норм. Характеристика основних стадій застосування норм права. Поняття та види правозастосовчих актів. Прогалини в праві й шляхи їх усунення.

Тема 15. Тлумачення норм права

Поняття і тлумачення норм права. Види тлумачення: офіційне та неофіційне, нормативне та казуальне. Способи тлумачення норм права. Акти тлумачення норм права.

Тема 16. Правові відносини

Поняття та основні ознаки правових відносин. Види правовідносин. Структура правовідносин. Поняття правоздатності, дієздатності та деліктоздатності. Поняття юридичної особи і її правосуб'єктність. Види юридичних осіб. Поняття і види юридичних фактів.

Тема 17. Правова поведінка та правопорушення

Поняття правової поведінки, її ознаки і види. Поняття, ознаки та склад правомірної поведінки. Види правомірної поведінки. Поняття, ознаки та склад протиправної поведінки. Види протиправної поведінки.

Поняття правопорушення, його склад. Види правопорушень.

Тема 18. Юридична відповідальність

Юридична відповідальність: поняття і ознаки. Види юридичної відповідальності та їх характеристика. Підстави для притягнення і звільнення від юридичної відповідальності. Функції юридичної відповідальності: поняття і види. Принципи юридичної відповідальності: поняття і характеристика.

Тема 19. Законність та правопорядок

Поняття право законності і її основні принципи та гарантії. Поняття суспільного порядку і правопорядку. Принципи правопорядку. Співвідношення між законністю і правопорядком. Державна дисципліна та її види.

Тема 20. Правова свідомість і правова культура

Правосвідомість : поняття, структура та рівні. Види правосвідомості. Функції правосвідомості. Деформація правосвідомості: поняття та різновиди. Правова культура: поняття та види. Правове виховання: форми, методи, ефективність.

Тема 21. Правове регулювання та його механізм

Правове регулювання: поняття, типи і способи правового регулювання. Відмінність правового регулювання від правового впливу. Механізм правового регулювання: поняття, елементи та їх характеристика. Стадії механізму правового регулювання. Ефективність правового регулювання суспільних відносин.

Тема 22. Юридичний процес

Юридичний процес: поняття, ознаки та види. Характеристика правотворчого, право установчого, контрольного, інтерпретаційного процесу, а також з'ясування сутності юридичних процесу в залежності від існуючих галузей права. Визначення системи процесуального права та характеристика її структурних елементів. Порівняльна характеристика норм процесуального та матеріального права.

Місце юридичної практики в правовій системі: поняття, структура, види.

Тема 23. Основні правові системи сучасності

Поняття правової системи. Критерії класифікації правових систем. Правова сім'я (тип правових систем): поняття та різновиди. Романо-германська правова сім'я. Сім'я загального (англо-американського) права. Змішана правова сім'я. Традиційні та релігійні правові системи.

Тема 24. Сучасні підходи праворозуміння

Поняття та класифікація типів праворозуміння. Широке та вузьке розуміння права. Загальний аналіз позитивістського типу праворозуміння. Легізм (lex) та легістська лінгвістика. Соціологічний напрямок праворозуміння. Концепція «живого права» Ерліха. Школа «реалістів». Природно-правовий тип праворозуміння. Проблеми протиставлення природного і позитивного права.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОДАТКОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Додаткове вступне випробування проводиться у строки та згідно з Правилами прийому на навчання до Університету державної фіскальної служби України в 2019 році.

Форма проведення – тестова.

Кількість тестових завдань в екзаменаційному білеті – 25.

Кожне завдання передбачає чотири варіанти відповіді один із яких правильний.

Тривалість тестування – 1 астрономічна година.

Складеним вважається додаткове вступне випробування за результатами якого вступник набрав не менше 50% від загальної кількості балів.

Максимальна кількість балів, яку може набрати вступник за результатами додаткового фахового вступного випробування становить 100 балів, правильна відповідь на один тест – 4 бали.

Шкала переведення кількості правильних відповідей у кількість балів, отриманих за результатами додаткового вступного випробування за 2-бальною шкалою

Кількість вірно виконаних тестових завдань	Еквівалент оцінки за 2-х бальною шкалою
13	зараховано
Менше 13	не зараховано

ЗРАЗОК ЗАВДАННЯ ДОДАТКОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Державна фіскальна служба України
Університет державної фіскальної служби України
ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ
для проведення додаткових вступних випробувань
при вступі на навчання для здобуття ступеня магістра
на основі здобутого ступеня бакалавра, магістра (ОКР спеціаліста)
галузі знань 08 «Право», 29 «Міжнародні відносини»
за спеціальністю 081 «Право», 293. Міжнародне право (з теорії держави і права)

На виконання завдань тесту Вам дається 1 година.
На кожне завдання пропонується 4 варіанти відповіді.
Тільки один варіант відповіді є правильним.
Ніяких виправлень у даних відповідях не допускається.
Вступне тестове завдання з 1 до 25 оцінюється 4-ма балами.

Варіант № ____

1. Спосіб подолання прогалин в законодавстві - це
  - А) рішення суду
  - Б) припинення дії нормативно-правових актів
  - В) аналогія закону
  - Г) внесення змін в діюче законодавство

2. Форми реалізації права бувають
  - А) усна та письмова
  - Б) конклюдентна
  - В) дотримання, виконання, використання
  - Г) використання своїх повноважень посадовими особами

3. Підставою застосування права є
  - А) бажання суб'єктів права
  - Б) владне рішення державного органу
  - В) необхідність врегулювання суспільних відносин
  - Г) здійснення правопорушення

4. Обов'язок держави та інших суб'єктів права утримуватись від тих чи інших дій означає
  - А) дотримання норм права
  - Б) позитивне право
  - В) політичне право
  - Г) використання норм права

5. Аналогія закону – це

- А) вирішення конкретної справи на основі норм, що регулюють схожі суспільні відносини
- Б) вирішення конкретної юридичної справи судовим або адміністративним органом, яке стало обов'язковим для вирішення подібних справ в майбутньому
- В) заміна одного закону іншим
- Г) порівняння законів

6. Правозастосування – це

- А) винесення на основні норми права рішень по конкретним справам
- Б) діяльність суб'єктів права по використанню своїх прав
- В) здійснювана у встановлених законом формах владна, організаційна діяльність компетентних органів держави та посадових осіб по вирішенню конкретних юридичних справ
- Г) діяльність Верховної Ради по прийняттю законів та підзаконних актів

7. Правовий акт, у якому закріплюється рішення суб'єкта правозастосування щодо конкретної юридичної справи – це

- А) нормативно-правовий акт
- Б) акт тлумачення норм права
- В) індивідуальний правовий акт
- Г) правовий акт

8. Вирішення справи за наявності прогалин на основі загальних або галузевих принципів права – це

- А) аналогія закону
- Б) аналогія права
- В) міжгалузева аналогія
- Г) колізії у законодавстві

9. Колізія, що виникає внаслідок видання в різний час з того ж самого питання декількох норм права, закріплених в нормативно-правових актах – це

- А) ієрархічна колізія
- Б) колізія між джерелами права
- В) інтерпретаційна колізія
- Г) темпоральна колізія

10. Принцип, сутність якого полягає в тому, що правозастосовне рішення має базуватися на всебічному і повному дослідженні всіх фактичних обставин, що мають значення для справи – це

- А) принцип законності
- Б) принцип своєчасності
- В) принцип обґрунтованості
- Г) принцип доцільності

11. Наближення тлумачення до міжнародних і європейських стандартів у сфері захисту прав людини та відповідної міжнародної і європейської практики судового правотлумачення – це

- А) компенсаційна функція тлумачення
- Б) гуманізаційна функція тлумачення
- В) інформаційно-роз'яснювальна функція тлумачення
- Г) трансформуюча функція тлумачення

12. За способом юридичного тлумачення розрізняють такий його вид

- А) офіційне
- Б) неофіційне
- В) буквальне
- Г) філологічне

13. Роз'яснення змісту норм права, що здійснюється науковими установами або окремими науковцями – це

- А) буденне тлумачення
- Б) легальне тлумачення
- В) доктринальне тлумачення
- Г) розширене тлумачення

14. За обсягом тлумачення розподіляється на

- А) телеологічне тлумачення
- Б) системне тлумачення
- В) історико-політичне тлумачення
- Г) буквальне тлумачення

15. Тлумачення норм права, яке здійснюється безвідносно до конкретного випадку, має загальний характер і поширюється на невизначену кількість випадків – це

- А) професійне тлумачення
- Б) буденне тлумачення
- В) нормативне тлумачення
- Г) легальне тлумачення

16. Що з перерахованого не відноситься до способів тлумачення правових норм?

- А) філологічне тлумачення (мовне)
- Б) системне тлумачення
- В) історико-політичне тлумачення
- Г) казуальне тлумачення

17. Що із зазначеного не є ознакою актів офіційного тлумачення?

- А) приналежність до системи правових актів
- Б) офіційний характер
- В) відсутність особливої юридичної форми

Г) похідний характер

18. Залежно від юридичної природи розрізняють інтерпретаційні акти

- А) правозастосування
- Б) акти делегованого тлумачення
- В) акти автентичного тлумачення
- Г) акти казуального тлумачення

19. Суб'єктом тлумачення можуть бути

- А) органи держави
- Б) посадові особи
- В) окремі громадяни
- Г) усі зазначені суб'єкти

20. Тлумачення, відповідно до якого дійсний зміст норми права, розкритий у результаті тлумачення, вужчий, ніж буквальний текст – це

- А) делеговане тлумачення
- Б) обмежувальне тлумачення
- В) буквальне тлумачення
- Г) професійне тлумачення

21. Що не є ознакою правовідносин?

- А) є вольовими відносинами
- Б) виникають на основі норм моралі
- В) є результатом свідомої діяльності людини
- Г) охороняються державою

22. Суб'єкти правовідносин - це

- А) учасники правовідносин, що мають суб'єктивні права
- Б) учасники правовідносин, що мають юридичні обов'язки
- В) визнані державою за допомогою юридичних норм, носії суб'єктивних прав, юридичних обов'язків та юридичної відповідальності
- Г) фізичні та юридичні особи, які можуть нести юридичну відповідальність

23. Здатність суб'єкта своїми діями здійснювати свої суб'єктивні права і виконувати обов'язки

- А) правоздатність
- Б) дієздатність
- В) деліктоздатність
- Г) компетентність

24. Суб'єктивне право – це

- А) система загальнообов'язкових правил поведінки, які встановлені державою і визначають волю домінуючої частини населення в соціально неоднорідному суспільстві

- Б) визначена і забезпечена державою міра можливої поведінки суб'єкта права
- В) право суб'єкта видавати норми права
- Г) права суб'єкта, які він не може реалізувати без участі держави

25. Передбачені нормами права конкретні життєві обставини, що є підставою для настання певних юридичних наслідків, це

- А) юридичні факти
- Б) правові презумпції
- В) правові аксіоми
- Г) юридичні казуси

Голова фахової
атестаційної комісії

С.В. Кудін

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Загальна теорія держави і права: Навч. пос. /Р.А. Капелюшний, Н.М. Пархоменко. – К., 2010.
2. Марченко М.Н. Теория государства и права: Учебник. – М., 2012.
3. Осауленко О.І. Загальна теорія держави і права: Навч. посіб. – К., 2008.
4. Рабінович П.М. Основи загальної теорії права та держави: Навч. посіб. – Львів, 2007.
5. Теорія держави і права: Акад. курс: Підр. /О.В. Зайчук, А.П. Заєць. – К., 2008.
6. Загальна теорія держави і права: Навч. посіб. / За ред. М.В.Цвіка, В.Д.Ткаченка, О.В. Петришина. – Харків, 2006.
7. Загальна теорія держави і права: Навч. посіб. / За ред. В.В. Копейчикова. – К., 1997.
8. Крестовська Н. М. Теорія держави і права – Елементарний курс / Н. М. Крестовська, Л. Г. Матвєєва. – Х. : Одісей, 2007.
9. Теорія держави : навчальний посібник / М. В. Кармаліта, А. В. Старостюк. – Ірпінь : Національний університет державної податкової служби України, 2013. – 152 с.
10. Процюк І. В. Форма державного правління: до питання про співвідношення форми і змісту / І. В. Процюк // Державне будівництво та місцеве самоврядування : зб. наук. пр. – Харків, 2013. – Вип. 25. – С. 3–16.
11. Скакун О.Ф. Теорія держави і права: Навч. посіб. – Харків, 2013.
12. Скакун О.Ф. Теорія держави і права: [Енциклопедичний курс]. – Харків, 2006.
13. Скакун О. Ф. Теорія держави і права : підручник / Скакун О. Ф. – К. : Правова єдність. Всеукраїнська асоціація видавців, 2011. – 523 с.
14. Скакун О. Ф. Теорія держави і права. Підручник. – К.: Алерта; КНТ; ЦУЛ, 2009.
15. Спиридонов Л.И. Теория государства и права. – М., 2008.
16. Теория государства и права: Учеб. для юрид. вузов и фак-ов /Под ред. В.М. Корельского, В.Д. Первалова. – М., 2009.
17. Теория государства и права / Под ред. А.С. Пиголкина. – М., 2008.
18. Хропанюк В.Н. Теория государства и права. – М., 2012.
19. Шевченко А. Є. Унітарна форма територіального устрою України та окремих країн Європи (порівняльно-правовий аналіз) : [монографія] / А. Є. Шевченко, В. В. Міщук. – К. : “МП Леся”, 2013. – 248 с.
20. Кельман М.С. Загальна теорія держави та права: підручник / М. С. Кельман, О. Г. Мурашин, Н. М. Хома.– Львів, 2005. – 580 с.
21. Актуальні проблеми теорії держави та права : навчальний посібник / [Є.В. Білозьоров, Є.О. Гіда, А.М. Завальний, А.О. Осауленко] ; за заг. ред. Є. О. Гіди. – К. : ФОП О.С. Ліпкан, 2010.
22. Лисенков С. Л. Загальна теорія держави і права : навчальний посібник / Лисенков С. Л. – К. : Юрисконсульт, 2006.

23. Малишев Б. В. Правова система (телеологічний вимір) : [монографія] / Малишев Б. В. – К. : «ВД «Дакор», 2012. – 364 с.
24. Лоцихін О. М. Функції сучасної держави: нарис юридичної теорії [монографія] / Лоцихін О. М. – К. : Логос, 2013. – 228 с.
25. Правовая система Украины: история, состояние и перспективы : в 5 т. – Харьков : Право, 2011. – Т. 1 : Методологические и историко-теоретические проблемы формирования и развития правовой системы Украины / [под. общ. ред. М. В. Цвика, А. В. Петришина]. – 2011. – 896 с.
26. Петришин О. В. Демократичні основи правової, соціальної державності / О. В. Петришин // Вісник Національної академії правових наук України : зб. наук. пр. – Харків, 2014. – № 1. – С. 32–41.
27. Марченко М. Н. Источники права : учебник / М. Н. Марченко – [2-е изд., перераб. и доп.] – М. : Велби, Проспект, 2005.
28. Дія права: інтегративний аспект : [монографія] / [Шемшученко Ю.С., Оніщенко Н.М., Кубко Є.Б. та ін.] ; відп. ред. Н. М. Оніщенко. – К. : Видавництво «Юридична думка», 2010.
29. Олейников С. М. Функції держави і правові форми її діяльності / С. М. Олейников // Державне будівництво та місцеве самоврядування : зб. наук. пр. – Харків, 2012. – Вип. 23. – С. 150–161.
30. Удовика Л. Г. Правова система України: глобалізаційні трансформації : [монографія] / Удовика Л. Г. – Запоріжжя, 2014.

Голова фахової атестаційної комісії _____ С.В. Кудін